

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Examensarbete, 15 hp
Kandidatexamen i folkhälsovetenskap
VT 2024
Fakulteten för hälsovetenskap

***”... min skolhund tar vid där
mina förmågor slutar...”***

En kvalitativ studie om
inställning kring samverkan
med socialt tjänstehundsteam i
skolan

**Matilda Ämström, Marie Larsson & Sara
Rigbo**

Författare

Matilda Ämström, Marie Larsson & Sara Rigbo

Titel

”... min skolhund tar vid där mina där mina förmågor slutar...”
En kvalitativ studie om inställning kring samverkan med socialt tjänstehundsteam i skolan

Handledare

Johanna Bergman

Examinator

Petra Nilsson Lindström

Sammanfattning

Svensk skollag betonar trygghet och stöd för elever, trots det upplever många barn i Sverige skolstress och ohälsa, vilket påverkar deras prestationer negativt. Syftet med studien var att undersöka skolpersonals inställning till samverkan med sociala tjänstehundsteam i skolan. Studiens kvalitativa ansats med hermeneutiskt förhållningssätt bjöd in skolpersonal som informanter. Semistrukturerade intervjuer med 11 informanter genomfördes och därefter bearbetades data med innehållsanalys för att besvara studiens syfte. Studien identifierade två huvudkategorier: 1) Organisatoriska inställningar och 2) Praktisknära inställningar. Resultatet visade att rektorer var centrala för implementeringen men mötte ekonomiska begränsningar och avsaknad av nationella riktlinjer. Samverkan med olika aktörer, inklusive sociala tjänstehundar, upplevdes som positiv och främjade elevers välmående och närvaro. Hundarnas närvaro hade således positiva effekter på både elever och personal, vilket bidrog till en tryggare och mer engagerande skolmiljö. Trots organisatoriska och ekonomiska hinder kan insatser med social tjänstehund i skolan förbättra folkhälsan genom att stödja elevers psykiska hälsa, sociala integration och akademiska framgång.

Ämnesord

Inställning, samverkan, skolmiljö, skolpersonal, socialt tjänstehundsteam

Author

Matilda Ämström, Marie Larsson & Sara Rigbo

Title

"... my school dog picks up where my abilities end..."

A qualitative study on attitudes towards collaboration with social service dog teams in schools

Supervisor

Johanna Bergman

Examiner

Petra Nilsson Lindström

Abstract

Swedish school law emphasizes safety and support for students, despite this, many children in Sweden experience school stress and ill health, which negatively affects their performance. The aim of the study was to investigate the attitude of school staff towards collaboration with social service dog teams in the school. The study's qualitative approach with a hermeneutic approach invited school staff as informants. Semi-structured interviews with 11 informants were conducted and then the data were processed with content analysis to answer the purpose of the study. The study identified two main categories: 1) Organizational settings and 2) Practice-related settings. The results showed that principals were central to the implementation but faced financial constraints and a lack of national guidelines. Collaboration with various actors, including social service dogs, was perceived as positive and promoted students' well-being and attendance. The presence of the dogs thus had positive effects on both students and staff, which contributed to a safer and more engaging school environment. Despite organizational and financial barriers, school social service dog interventions can improve public health by supporting students' mental health, social integration and academic success.

Keywords

Outlook, collaboration, school staff, social service dog team, school environment

Innehållsförteckning

Förord	5
Inledning	6
Litteraturgenomgång	8
Folkhälsovetenskapligt perspektiv på hälsa	8
Samverkan i skolan	9
Skolmiljö	10
Social tjänstehund i skolan	12
Problemformulering	13
Syfte	14
Frågeställningar	14
Metod	14
Studiedesign och metodval	14
Urval.....	15
Informanter och kontext	16
Genomförande	17
Analys	18
Etiska överväganden	19
Resultat	20
Organisatoriska inställningar	21
<i>Resurser och riktlinjer</i>	21
<i>Samverkan</i>	22
Praktiknära inställning	24
<i>Nyfikenhet</i>	24
<i>Upplevelser</i>	25
Diskussion	27
Resultatdiskussion.....	27
Metoddiskussion	33
Konklusion	37
Referenslista	39
Bilaga 1. Informationsbrev till deltagare	46
Bilaga 2. Samtycke till att delta i studien	48
Bilaga 3. Intervjuguide	49

Förord

Vi vill inleda denna C-uppsats med att uttrycka vår djupa tacksamhet till alla som har bidragit till att göra detta arbete möjligt. Det största tacket riktar vi dock till våra informanter. Det har varit ett privilegium att få ta del av era åsikter och erfarenheter. Vi hoppas att vår uppsats kan spegla en realistisk bild av verkligheten och bidra till en djupare förståelse av ämnet.

Valet av ämne för denna uppsats har inte varit en rak väg. Vi, de tre författarna, har alla personliga kopplingar till skolsystemet och dess funktioner. Skolan kan vara både en risk- och friskfaktor för barn och ungdomar. Genom våra egna erfarenheter har vi sett hur viktig en god skolmiljö är för barns och ungdomars utveckling. Att undersöka hur en hund i skolan kan påverka elevernas miljö och välmående är därför både intressant och lärorikt. Vi hoppas att vår studie bidrar med nya insikter och visar hur nya metoder kan främja en bättre skolmiljö.

Under arbetets gång har arbetets titel och syfte slipats på och förändrats, därav stämmer inte bilagornas benämningar med slutversionen på arbetet. Vi har alla arbetat sida vid sida, oavsett om arbetets olika delar emellanåt har delats upp, har sedan alla hjälpts åt att stötta, diskutera och utveckla det tillsammans.

Målsättningen har genomgående varit att alla delar ska kännas som sina egna.

Tack till alla som har varit med på denna resa och hjälpt oss att förverkliga denna uppsats.

Örebro, Karlskrona & Västervik 28/5–2024

// Matilda, Marie & Sara

Inledning

Det fjärde globala målet strävar efter inkluderande utbildning för alla (Globala målen 2022b). Den nationella Skollagen i Sverige understryker vikten av en skolmiljö präglad av studiero och trygghet (SFS 2010:800, 5 kap. 3 §), samt ställer krav på stöd och anpassningar för elever som riskerar att inte uppfylla bedömningskriterierna eller betygskriterierna (ibid. 3 kap. 5 §). Målet är att säkerställa att varje elev ges möjlighet till en meningsfull och framgångsrik skolgång, anpassad efter individuella behov och utmaningar (ibid. 3 kap. 2§).

Trots dessa målsättningar upplever många barn i Sverige en problematisk skolgång, vilket innebär att de inte klarar av att uppnå godkända betyg och samtidigt upplever de ohälsa (Folkhälsomyndigheten 2023b, s. 9–11). Bristande skolgång kan ha långsiktiga negativa effekter för både individen och samhället. Så genom att förbättra skolresultaten kan risken för arbetslöshet och bidragsberoende minska, vilket kan leda till en mer hälsosam och produktiv befolkning (Leijnse 2022). Men en av de stora utmaningarna i den svenska skolan idag är ökad ohälsa, sämre trivsel samt skolstress. Skolstress kan ofta härledas till en obalans mellan elevens förmåga att hantera skolans krav och de resurser som står till förfogande, vilket i sin tur kan leda till negativ påverkan på elevens välbefinnande. (Folkhälsomyndigheten 2023b, s. 43–44). Skolstressen har ökat betydligt i den svenska skolan vilket gäller både flickor och pojkar i alla åldrar. Statistik visar att ungefär 63 procent av 13-åriga flickor, jämfört med 40 procent av 13-åriga pojkar, känner sig ganska eller mycket stressade av skolarbetet under läsåret 2021/2022. Bland 15-åringarna är andelen ännu högre, där 78 procent av flickorna och 51 procent av pojkarna rapporterar att de känner sig ganska eller mycket stressade av skolarbetet (Folkhälsomyndigheten 2023b, s. 43–46).

Det ömsesidiga sambandet mellan låga skolprestationer och psykosomatiska besvär är tydligt och kan parallellt appliceras på förhållandet mellan skolrelaterad stress och psykisk ohälsa (Folkhälsomyndigheten 2015, s. 3). Löfstedt, Wikander och Corell (2020, s. 798–799) bekräftar i sin studie att det finns ett samband mellan skolprestation, stress och psykosomatiska symtom. Det stärks även av Svensson et al. (2020, s. 780–781) som lyfter att skolprestationer och framtida

arbetsmöjligheter påverkas av barnets mående. Skolmiljön påverkar starkt barns känsla av delaktighet och samhörighet, varför det är nödvändigt att främja ett positivt och stödjande skolklimat (Von Knorring 2012, s. 195).

För att främja elevers välmående och tillgodose elevers individuella behov i skolmiljön, är samverkan mellan skolan och olika aktörer en viktig komponent (Skolverket 2023a). I de utmaningar som uppstår för elever kan alltså samverkan för olika insatser vara nyckeln till en välfungerande skolgång (Skolverket 2023b, s. 147). Genom samverkan mellan olika aktörer kan en bredare kunskap och fler perspektiv lyftas in och därmed skapa ett helhetsperspektiv (Öqvist 2018, s. 7), som kan leda till ökad förståelse och insikt om den komplexitet som skolan står inför. Resurser och kunskap kan effektivt tas tillvara genom samverkan, vilket möjliggör elevers måluppfyllelse som annars skulle vara svår att nå (Folkhälsomyndigheten 2023d).

Genom att prioritera samverkan i skolan och vara öppen för alternativa lösningar, skapas möjligheter för intressanta perspektiv. En sådan alternativ möjlighet är att ha ett socialt tjänstehundsteam i skolan och enligt resultat av Sparr och Ståhl (2020, s. 16) har det visat sig att elever som stöds av en utbildad hund i skolarbetet visar ökad närvaro. Både elever och vårdnadshavare märker tydliga förbättringar efter att stödet med hund sattes in, inklusive ökad motivation, trygghet, och lugn. Trots de positiva effekterna som forskningen lyfter fram, finns det en betydande utmaning i att implementera djur i skolmiljöer. I eftersökningar i Skollagen (SFS 2010:800) gällande djur i skolmiljö har en avsaknad av tydliga riktlinjer upptäckts, vilket öppnar upp för den enskilda inställningen hos rektor och övrig skolpersonal som avgörande faktor vid beslut om att implementera social tjänstehund i undervisningen eller inte. Enligt Maio, Haddock och Verplanken (2019, s. 3–4, 31–32) påverkar en persons inställning till en sak, aktivitet eller insats de val som sedan görs. I detta fall kan en rektors eller skolpersonalens personliga inställning till social tjänstehund i skolan vara avgörande för om en sådan insats genomförs eller inte. Såväl rektorers som övrig skolpersonals inställning spelar således en stor roll, dels i frågan om ärendet tas upp till beslut hos rektorn, dels hur kollegorna förhåller sig till frågan. Därför vore

det intressant att undersöka hur skolpersonalens inställning till en specifik insats påverkar deras beslut att införa den eller inte.

Litteraturgenomgång

Litteraturgenomgången kommer att sammanfatta tidigare forskning och litteratur i relation till folkhälsovetenskapligt perspektiv på hälsa, samverkan, skolmiljö och social tjänstehund i skolan.

Litteraturgenomgången inkluderar både studier som inriktar sig på elever med och utan särskilt undervisningsstöd, då föreliggande studie inte är inriktad på en specifik elevgrupp utan inkluderar alla elever inom skolan.

Folkhälsovetenskapligt perspektiv på hälsa

Hälsa är inte enbart resultatet av individuella val, utan påverkas starkt av en rad komplexa faktorer som sträcker sig långt bortom individens kontroll och spelar en avgörande roll i hela individens livscykel (Folkhälsomyndigheten 2022c). Dessa faktorer, kända som hälsans bestämningsfaktorer, omfattar en rad socioekonomiska och miljömässiga faktorer såsom uppväxtmiljö, utbildningsnivåer, arbetsförhållanden och sociala normer (ibid). Förståelsen för hälsa som ett resultat av både individuella och samhällseliga faktorer är grundläggande för att utforma effektiva folkhälsopolitiska strategier (Folkhälsomyndigheten u.å.). Kopplingen mellan individuell hälsa och samhällets strukturer understryks av nationella folkhälsopolitiska målområden som syftar till att skapa en mer jämlik hälsa för alla (Folkhälsomyndigheten 2024b).

En central modell för att förstå dessa komplexa samband är Dahlgren och Whiteheads regnbågmodell (2021, s. 22). Denna modell belyser hur individens livsvillkor påverkas av flera faktorer, inklusive tillgång till resurser, socialt stöd, samt kulturella och strukturella förhållanden. Det är viktigt att notera att modellen inte bara belyser faktorer som påverkar individens hälsa utan också betonar behovet av samhällsförändringar för att skapa en hälsosam miljö för alla (ibid. s. 21). Resonemanget kopplas tydligt till arbetet mot globala målet för jämlik hälsa (Globala målen 2022a, s.1–2), vilket kräver ett holistiskt perspektiv (World

Health Organization 2024) som belyser hälsans bestämningsfaktorer och strävar efter att skapa en hälsosam livsmiljö för alla, oavsett bakgrund eller samhällsposition. Genom att integrera hållbarhets principer i de folkhälsopolitiska målen kan en framtid där alla individer har lika möjligheter till god hälsa, välbefinnande och utbildning eftersträvas (Folkhälsomyndigheten u.å.).

Inom skolmiljön kan det vara av avgörande betydelse att integrera folkhälsopolitiska mål för att främja hälsa och välbefinnande bland barn och ungdomar (Folkhälsomyndigheten 2022a, s. 1–2). En hälsosam skolmiljö bidrar inte bara till bättre prestationer akademiskt, utan främjar även goda sociala relationer och ökar chansen till framgång senare i livet (ibid.). Faktorer som delaktighet i samhället, tillhörighetskänsla och goda relationer spelar en avgörande roll för elevernas välmående (Globala målen 2022a, s.1–2). Därför är det av yttersta vikt att skolor och samhället som helhet arbetar tillsammans och samverkar för att främja en hälsosam livsstil samt välbefinnande bland barn och unga.

Samverkan i skolan

I Sverige har samverkan mellan olika aktörer inom skolvärlden fått ökad uppmärksamhet, drivet av behovet att förbättra utbildningskvaliteten och minska ojämlikheter. Skolverket har, på uppdrag av Regeringen, initierat samverkansprojekt för att adressera problematiken och ta vara på internationella och nationella erfarenheter (Regeringsbeslut U2019/01553/S (delvis), U2019/03786/S, s. 1–2). Skolinspektionens rapport (2018, s. 7) identifierade avvikelser i studiemiljö och undervisning samt ojämlikhet i trygghet för elever. Genom att tillämpa principerna för kollegial samverkan mellan skolor och olika professioner har ett förbättrat kollegialt lärande stärkts genom starkare ledarskap bland rektorer och ökad motivation hos elever genom varierad undervisning (ibid. s. 7)

Effektiv samverkan kräver ett långsiktigt perspektiv, vilket är avgörande för att säkerställa fortsatt förhöjd likvärdighet och kunskapsresultat (Regeringsbeslut U2019/01553/S (delvis), U2019/03786/S, s. 4). Gädda, Hemberg och Nyman-

Kurikialas (2023, s. 11) framhåller att ömsesidig kommunikation är central för effektiv samverkan, särskilt mellan skolhälsovård och skolpersonal, vilket understryker vikten av att bygga starka kommunikationskanaler och förtroende mellan olika professioner.

Trots framstegen med samverkansprojekt kvarstår vissa utmaningar. Exempelvis kan bristande riktlinjer för samverkan kan skapa osäkerhet kring ansvar och genomförande (Dahlén Granrud, Theander, Anderzèn-Carlsson & Myhre Steffenaka 2019, s. 708–709). Forskning visar att tvärprofessionella samtal berikar frågeställningar och kan bidra till ökad förståelse för varandras arbetsområden, vilket gynnar eleverna (Lago et al. 2022, s. 33–34). För att motverka förvirring och säkerställa tydlighet och kontinuitet i skolans arbete är det viktigt att ha en enhetlig personalstyrka med gemensamma mål (Dahlén Granrud et al. 2019, s. 709).

Gemensam målsättning och tydlig kommunikation inom skolans personalstyrka är avgörande för att effektivt kunna möta elevers behov. Forskningen visar att en visamverkan, där skolpersonalen arbetar tillsammans för alla elever, främjar likvärdighet och trygghet på skolan vilket kan vara en nyckelfaktor (Lago et al. 2022, s. 31–34). Det kopplar till det som Axelsson och Bihari Axelsson benämner som integrering, det vill säga “att föra samman olika delar till en större helhet” (2013, s. 20). Wolgast och Fischer (2017, s. 111) betonar också att gemensamma mål inom kollegiet bidrar till ökning av sociala resurser och sammanhållning, vilket minskar stressen bland skolpersonal och förbättrar kvaliteten i kunskapsförmedlingen. En god kvalitet i undervisningen främjar också ett gott arbetsklimat och en god skolmiljö.

Skolmiljö

En god skolmiljö är avgörande för att främja både elevers lärande och välmående. Men psykiska och somatiska besvär har ökat bland svenska tonåringar under de senaste decennierna (Folkhälsomyndigheten 2016). Det verkar finnas ett negativt samband mellan låg känsla av gemenskap och psykiska samt somatiska besvär. Ju lägre känsla av gemenskap, desto fler psykiska och somatiska besvär upplevs av

eleverna, vilket resulterar i sämre självskattad hälsa. Dessutom är högre skolrelaterade krav kopplade till sämre självskattad hälsa, lägre psykiskt välbefinnande samt mindre livstillfredsställelse hos elever (Folkhälsomyndigheten (2022b s. 28).

För att förbättra barns och ungdomars livstillfredsställelse bör elever ges bättre förutsättningar att hantera skolans krav och lärare ges bättre verktyg för att stödja eleverna, både akademiskt och socialt. Dessutom är det viktigt att främja ett positivt socialt klimat bland eleverna då det skapar en känsla av gemenskap och stöd (Folkhälsomyndigheten 2022b, s.20–21). En positiv skolmiljö skapar en stärkt känsla av gemenskap och socialt stöd, vilket är avgörande för att minska de negativa effekterna av skolrelaterad stress samt öka elevernas trivsel och välbefinnande (ibid. s. 28).

För att skapa en bra skolmiljö är det viktigt att beakta de lagar och föreskrifter som reglerar skolmiljön. Värt att notera i relation till hälsa och möjligheter för elever i skolan är att arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter gäller i skolan (Hellberg 2012, s. 54). Skolor ska göra riskbedömningar på samma sätt som i arbetslivet (ibid. s. 56). Trots detta visar en betydande majoritet av skolor, närmare bestämt nio av tio, brister i sitt arbete med att säkerställa en god arbetsmiljö för eleverna (Skolverket 2023c). Denna dubbla utmaning kräver ökad uppmärksamhet och åtgärder för att främja både elevernas välbefinnande och skolornas arbetsmiljöarbete (ibid.).

En svensk studie (Karlberg et al. 2022) visar att en försämrad skolmiljö leder till en generell ökning av otillåten frånvaro bland elever. Resultatet framhäver att elevernas uppfattning om lärarnas förväntningar är en central faktor i kopplingen mellan skolmiljö och frånvaro, där elever som upplever lärarnas förväntningar som goda eller ganska bra tenderar att vara mindre frånvarande (Karlberg et al. 2022 s. 97). Dessa resultat förstärks genom rapporten om skolbarns hälsovanor (Folkhälsomyndigheten 2023b, s. 147) som också visar att antalet elever som trivs i skolan minskar samtidigt som skolstressen ökar (ibid. s. 43). Stress kan visa sig genom olika fysiska, psykiska och sociala besvär, så som sömn, smärta, koncentrationssvårighet och undvikande av sociala situationer för att nämna

några. Medvetenhet om dessa symtom är viktig för att tidigt upptäcka och hantera skolrelaterad stress (1177 Vårdguiden 2023b). Skolstress kan även ses som en följd av en obalans mellan skolans krav och elevernas resurser för att möta dem, vilket kan påverka elevernas välbefinnande negativt (Folkhälsomyndigheten 2023b, s. 43).

Tidigare forskning visar att de mest betydande faktorerna för elevers tillfredsställelse i skolan är deras upplevelse av rättvist bemötande, känslan av trygghet och tron på att lärarna ger stöd (Samdal, Nutbeam, Wold & Kannas 1998, s. 389–390). Liknande resultat framkommer i en studie av Rathmann et al. (2018, s. 1012) som visar att skolmiljön har en direkt inverkan på elevers akademiska välbefinnande och hälsa. Det betonas att ett positiv skolmiljö är nödvändig för att undvika framtida hälsoproblem och säkerställa elevernas välmående i skolan (ibid. s. 1016). Främjandet av en positiv skolmiljö kan ske genom olika former av insatser.

Social tjänstehund i skolan

Sociala tjänstehundar spelar en alltmer betydande roll inom djurunderstödda insatser, där de är specialutbildade inom olika områden såsom hundunderstödd aktivitet, terapi, utbildning/pedagogik och coaching/vägledning (Lidfors, Karlberg, Lindsjö & Åsbjer 2021, s. 17–19). Dessa hundar är inte bara en del av verksamheten utan arbetar aktivt tillsammans med sina förare för att utföra riktade insatser för tredje person det vill säga elev (ibid. s. 15, 17). I Sverige växer intresset för att integrera djur i skolmiljön (Stendahl & Lindfors 2022), särskilt inom ramen för djurunderstödd pedagogik. Sociala tjänstehundar används för att möta elever som behöver extra anpassning, att locka elever med hög frånvaro tillbaka till skolan eller som stöd i läsning och kommunikationsövningar (ibid.).

Brelsford, Meints, Gee och Pfeffer (2017, s. 25) visar i sin studie att närvaron av hundar i skolmiljön kan ha betydande positiva effekter på både hälsa och lärande hos eleverna. Annan forskning visar även att hundarna främjar social interaktion och stödjer elevernas emotionella utveckling, vilket skapar en gemensam punkt för eleverna att samlas kring, vilket främjar positiva relationer mellan eleverna.

Hunden hjälper även eleverna att hantera sina känslor och stärka sitt engagemang i klassaktiviteter genom att fungera som ett stöd (Baines, Holliman & Waldeck 2023, s. 58–59).

Interaktionen med hundar har även visat sig kunna bidra till att minska stressnivåer hos elever (Meints et al. 2022, s. 18). Genom en sänkning av stresshormon som kortisol och en ökning av produktionen av hormonet oxytocin kan en känsla av lugn och välbefinnande skapas i en hundinteraktion. Hormonet oxytocin är avgörande för social interaktion och har lugnande effekt samt främjar både tillväxt och läkning (Uvnäs-Moberg & Petersson 2024, s. 2634). Hundens närvaro kan således påverka elevernas välbefinnande positivt (Mjöberg Tegnander 2022). Oxytocin frisätts av olika anledningar, inklusive vid beröring, värme och lätt tryck. Dessa effekter kan främja social interaktion, minska smärtkänslighet och sänka blodtrycket. Långsiktiga effekter kan även påverka både humöret och stressreaktioner (Uvnäs-Moberg & Petersson 2024, s. 2634), vilket lyfts fram i en studie av Zents, Fisk och Lauback (2017, s. 89–90) som visade att elever i skolan känner sig mer öppna och benägna att dela med sig av sina känslor till den sociala tjänstehunden eftersom den inte är dömande. Genom interaktioner i skolmiljön utvecklade eleverna en stark och nära relation till hunden, vilket inte bara bidrog till en känsla av lugn och minskad ångest, utan också till en känsla av stolthet över att skolan har en social tjänstehund (ibid. s. 90). Samma studie lyfte även lärarens erfarenheter av sociala tjänstehunden, vars upplevelser var att sociala tjänstehunden skapade ett bättre klimat och kultur på skolan. Sociala tjänstehunden ökade även möjligheterna till kommunikation med eleverna och hjälpte elever att utveckla tålmod och omsorg gentemot andra. Skolkuratoren i studien framhöll också att personalen hade lika stor nytta av den sociala tjänstehunden som eleverna (ibid. s. 92–93).

Problemformulering

Forskningen som presenterats i litteraturgenomgången visar på positiva resultat på samverkan med social tjänstehund i skolverksamhet (Baines, Holliman & Waldeck 2023, s. 58–59; Lidfors, Karlberg, Lindsjö & Åsbjer 2021, s. 17–19; Zents, Fisk & Lauback 2017, s. 89–90), därför är det av intresse att djupare

undersöka vilken inställning som råder inom skolan angående samverkan med hundar i skolmiljön. Det är av vikt att förstå och tolka de inställningar som präglar skolpersonal i detta avseende och genom att utforska skolpersonalens inställning kan föreliggande studie bidra till att identifiera eventuella hinder och möjligheter för samverkan med och implementering av insatser med sociala tjänstehundsteam i skolan.

Syfte

Syftet är att undersöka och tolka inställningen hos skolpersonal om samverkan med insatsen av socialt tjänstehundsteam i skolan.

Frågeställningar

1. Hur upplever skolpersonal den faktiska samverkan med socialt tjänstehundsteam i dagligt arbete?
2. Vilken betydelse har skolpersonalens inställning kring samverkan med socialt tjänstehundsteam i skolan?
3. Vilka behov av utveckling gällande insatser med socialt tjänstehundsteam finns hos skolpersonal?

Metod

Metodavsnittet syftar till att beskriva studiens design, metodval, urval av deltagare samt kontext inom vilken studien genomfördes. Dessutom presenteras genomförande och analysarbete samt de etiska aspekterna som var av betydelse för studiens planering och genomförande.

Studiedesign och metodval

Studien antog en kvalitativ ansats för att undersöka meningsinnehållet och individernas upplevelser av sin omvärld, vilket präglats av deras erfarenheter (Allwood 2021, s. 60). Insamlade data tillåter tolkning genom att placeras i ett större sammanhang, utanför det direkta området undersökningen förhållit sig inom (ibid. s. 60).

Studien antog hermeneutiskt förhållningssätt för att djupa förståelsen av olika fenomen genom att undersöka människors berättelser (Patel & Davidsson, 2019, s. 32–35). Hermeneutiken strävar inte bara efter att tolka innebörden av något, utan även dess underliggande förutsättningar. Genom att fokusera på människors berättelser bidrog valet av hermeneutik till en fördjupad insikt inom området (Klingberg & Hallberg, 2021, s. 27). Inom hermenutiken tillåts författarnas egna insikter att bidra till empirin, och betraktas som en komponent för att effektivt hantera datainsamlingen (Allwood, 2021, s. 56–57). Den hermeneutiska designens mål var att tolka data och framställa förslag på innehåll för att främja reflektion och upptäcka olika nyanser (Nyström, 2021, s. 231, 239). Enligt Patel och Davidsson (2019, s. 106) ansågs förkunskaper inom området vara till fördel och motivera insamlingen av bakgrundsinformation genom att studera tidigare forskning och artiklar för att uppnå en djupare förståelse för ämnet.

För att få insyn kring informanternas känslor, uppfattningar och erfarenheter användes intervju som metod för insamling av empiri (Denscombe 2018, s. 268). Intervjuerna utgick från en semistrukturerad intervjuguide (se bilaga 3), som innehöll öppna frågor, relaterade till studiens syfte, samtidigt som den gav utrymme för informanternas frihet att formge sina svar (Denscombe 2018, s. 104–105). Författarnas egna erfarenheter och känslor, kunde i enlighet med det hermeneutiska förhållningssättet användas för att berika intervjun då informantens uppfattning blev mer framträdande (Patel & Davidsson 2019, s. 108–109).

Urval

Skolpersonal utgjorde målgruppen för studien, vilken inkluderade olika yrkesroller inom skolverksamhet som på något sätt interagerade med socialt tjänstehundsteam. Studien tillämpade ett bekvämlighetsurval (Denscombe 2018, s. 71), vilket till stor del beroende på tillgängligheten till målgruppen och den begränsade tidsramen för datainsamling. Målgruppen nåddes genom en gatekeeper (ibid. s. 124), som redan hade etablerat samarbete med tre grundskolor och underlättade kontakten med potentiella informanter.

När det önskade antalet informanter inte uppnåddes genom gatekeepers nätverk vidgades sökningen genom att göra ett strategiskt urval (Wide & Hakeberg 2021, s. 86) för att inkludera fler skolor som samarbetade med sociala tjänstehundsteam och informanter som kunde bidra till studiens syfte. Som ett sista steg i urvalsprocessen, för att nå ytterligare informanter, tillämpades snöbollsurval (Denscombe 2018, s. 70), vilket innebar att efter en intervju genomförts frågades informanten om eventuella andra personer inom deras nätverk som kunde vara relevanta och möjliga att kontakta.

Informanter och kontext

Rekryteringsprocessen resulterade i att elva informanter valde att delta i studien. Dessa informanter var verksamma inom grund- eller gymnasieskola belägna i mellan- och södra Sverige. Samtliga informanter var kvinnor och hade olika yrkesroller inom skolverksamheter. Fördelningen mellan yrkesroller återfinns i Tabell 1. Genom att intervjua personer med varierande kompetenser och erfarenheter som relaterade till studiens syfte, möjliggjordes en djupare förståelse och insikt som var relevant för att utforska inställningarna till socialt tjänstehundsteam i skolan (Wide & Hakeberg 2021, s. 86).

Tabell 1. Fördelning mellan informanternas yrkesroller.

Profession	Antal
Rektor med social tjänstehund	1
Specialpedagog/lärare med social tjänstehund	2
Kurator med social tjänstehund	1
Lärare, under utbildning med social tjänstehund	1
Skolhundspedagog	1
Specialpedagog/lärare	4
Skolsköterska	1
Totalt	11

Genomförande

Rektorer, utifrån gatekeepers nätverk, kontaktades för rekrytering till studien och därefter gav rektorerna sitt godkännande för verksamhetens deltagande i studien. Ytterligare kontakter gjordes därefter med rektorer utanför nätverket. Efter låg respons om deltagande från rektorer och deras skolpersonal, togs direktkontakt med relevant skolpersonal. Målgruppen utökades till att även bjuda in socialt tjänstehundsteam, som aktivt arbetade i samverkan med grund- eller gymnasieskola, till deltagande i studien. Slutligen intervjuades elva deltagare och alla intervjuer hölls via digitala plattformar.

Alla deltagare som bjudits in till studien har tagit del av informationsbrev innehållande studiens syfte, etiska principer och informantens rättigheter samt samtyckesblankett (se Bilaga 1 & 2). Inledningsvis delade författarna på sig, om två och två under de digitala intervjuerna, varav en intervjuare och en observatör. Detta för att minimera maktrelationen till informanten men också för att säkerställa att intervjuguidens (Bilaga 3) teman: erfarenhet; samverkan; attityder; attitydens utveckling över tid; påverkan vid beslut samt främjande samverkan, och därtill studiens syfte besvarades. Rekryteringsprocessen drog ut på tiden och transkribering samt analysarbete påbörjades därför parallellt. Varför enskilda intervjuer var för sig blev aktuellt, i syfte att effektivisera processen.

Sammanfattningsvis så delades genomförandet upp i tre faser: förberedelse, organisation och rapportering av resultat (Elo et al. 2014, s. 1). I förberedelsefasen har data av intressant karaktär samlats in för kommande innehållsanalys (ibid. s. 1). Datainsamlingsmetoden var avgörande för tillförlitligheten i innehållsanalysen och data samlades in genom semistrukturerad intervju (ibid. s. 3). Den semistrukturerade intervjuguiden användes för att utvinna användbart material för att besvara syftet, med öppna frågor där intervjuaren minimerade risken att styra informantens svar (ibid. s. 4). Organisationsfasen utgjordes av analysen som beskrivs i nästa avsnitt, följt av presentationsfasen som beskrivs i resultatdelen samt uppsatsen som helhet. Faserna gav sammantaget förutsättningar för en god struktur och möjlighet till stärkt tillförlitlighet i data inför innehållsanalysen och presentation av den.

Analys

Analysen av det empiriska materialet genomfördes gemensamt av författarna.

Med hänsyn för den induktiva ansatsen, styrde empirin slutsatserna i resultatet (Patel & Davidsson, 2019, s. 29). Resultatet Data analyserades utifrån en kvalitativ induktiv innehållsanalys (Graneheim & Lundman 2004, s. 106) och gav indikationer om betydelsefulla faktorer som kunde bidra till en förståelse för den rådande inställningen bland skolpersonalen i datamaterialet. Analysmetoden var en strukturerad process som följde förutbestämda steg för att systematiskt identifiera, koda och kategorisera mönster i det empiriska materialet (ibid s. 106–107), se Tabell 2 för exempel av analysprocessen. Med hänsyn till den induktiva ansatsen, styrde empirin slutsatserna i resultatet (Patel & Davidsson, 2019, s. 29).

Organisationsfasen inleddes med att läsa igenom datamaterialet flera gånger, därefter togs meningsbärandeenheter ut vilka kondenserades och kodades. Flera kondenserade enheter grupperades med liknande innehåll (Elo et al. 2014, s. 5). I dessa grupperingar bildades subkategorier som sammanställdes i kategorier, och är tillika kärnan i den kvalitativa innehållsanalysen. Abstraktion av data utfördes när data delades in i koder, subkategorier och slutligen kategorier (Graneheim & Lundman 2004, s. 106). Analysen har eftersträvat att kategorierna skulle vara så uttömmande som möjligt och svara på frågan “vad?” (Graneheim & Lundman 2004, s. 107). Tolkningen av data gick i linje med det hermeneutiska förhållningssättet och formade således den kvalitativa innehållsanalysen, vilket bidrog till en djupare förståelse av innehållets innebörd (Nyström 2021, s. 231). Graneheim och Lundman (2004, s. 106) menar på att både manifest innehåll, dvs. det synliga, och latent innehåll, dvs. underliggande innebörd, tolkas. Analysprocessen finns beskriven med exempel i Tabell 2.

Tabell 2. Exempel över analysprocessens olika steg från meningsbärande enhet till kategori.

Meningsbärande enhet	Kondenserad enhet	Kod	Subkategori	Kategori
Vi hade ju en klar tanke kring att hon, men hon kan vara med i dom här och dom här situationerna med psykolog och så. Det blev ju bättre än vad vi tänkte. Men det har kommit som en bonus	Det blev bättre än vi först tänkt med hund	Inställning	Nyfikenhet	Praktiknära inställning
Det är ju så att många av de här barnen har misslyckats så enormt i skolan. Så att jobba med matte eller svenska blir en sådan laddning. Så att då det är ju det och jag vill plocka bort de hindren i det här arbetet	Ta bort hinder och negativ laddning och skapa möjlighet att lyckas	Relation	Upplevelse	Praktiknära inställning
Vi har ju försökt att bjuda in rektorerna, så att dom ska få se och uppleva det vi upplever och då kanske det är lättare att få till mer tid för sådana här samarbeten	Rektorer behöver få se insatsen för att skapa tid och förutsättningar till samarbeten	Ledarskap	Resurser & riktlinjer	Organisatorisk inställning

Resultatet av analysen synliggjordes i rapporteringsfasen (Elo et al. 2014, s. 1), för att skapa mening för läsaren (ibid. s. 6). Resultatet redovisades systematiskt med en noggrant övervägd koppling till data och det var således viktigt att resultatet presenterades genom att svara på syftet (ibid. s. 6). Tillförlitligheten i resultatet stärks om presentationen lämnar öppning för vidare tolkning av läsaren (ibid. s. 6), därför är citat tagna från informanternas berättelser som kan styrka trovärdigheten samt påvisa sanningsenligheten i resultatet (ibid. s. 6).

Etiska överväganden

För denna studie har omfattade etiska överväganden gjorts och klargjorts i informationsbrevet (bilaga 1) som alla informanter delgavs. Följande principer togs hänsyn till och delgavs i informationsbrevet: *informationskravet* om syftet med och att intervjun var frivillig att genomföra (Vetenskapsrådet 2002, s. 7); *konfidentialitetskravet* om informanternas konfidentialitet i resultatet, författarnas tystnadsplikt samt förvaring av insamlat materialet utan åtkomst för utomstående

(ibid. s. 12); *samtyckskravet* om frivilligt deltagande, informanternas samtycke till att delta och möjlighet att avbryta intervjun när som helst utan konsekvenser (ibid. s. 10), och slutligen *nyttjandekravet* om att insamlad data endast skulle användas till föreliggande studie och sedan förstöras (ibid. s. 14).

Resultat

I följande avsnitt sammanfattas de viktigaste delarna av det empiriska materialet som är relevant för studiens syfte nämligen att undersöka och tolka inställningen hos skolpersonal om samverkan med insatsen av socialt tjänstehundsteam i skolan.

Två huvudkategorier identifierades och benämndes: 1) *Organisatoriska inställningar* samt 2) *Praktiknära inställningar*, vilka reflekterar skolpersonalens inställning gentemot socialt tjänstehundsteam. Gemensamt genererade de två kategorierna fyra subkategorier se Tabell 3. Resultatet presenteras med stöd av citat från intervjuerna och beteckningen i slutet av citatet exempelvis [I2] står för informant 2.

Tabell 3. Översikt för resultatets kategorier och subkategorier.

Kategori	Subkategori
Organisatoriska inställningar	Resurser & riktlinjer
	Samverkan
Praktiknära inställningar	Nyfikenhet
	Upplevelser

Organisatoriska inställningar

Resurser och riktlinjer

Resultatet visade att rektorers möjlighet att forma skolans arbetssätt för att gynna elevers skolgång är central. Det är rektorernas ansvar att välja insatser som främjar närvaro, motivation och välmående hos eleverna menade informanterna.

Utifrån informanternas berättelser kan resultatet om förutsättningar och resurser för olika insatser härledas dels till rektorers engagemang för att bemöta elevers individuella behov, dels rektorers begränsade möjligheter i val av insatser till följd av inställningen på förvaltningsnivå till samverkande insatser med aktörer utanför skolan.

...det handlar mycket också om man har en chef som liksom implementerade på rätt sätt och tror på en liksom och står upp för det. [I3]

Inställningen hos chefer på förvaltningsnivå menade informanterna kan påverka tillgången av ekonomiska resurser för rektorerna. Därtill om det finns en negativ inställning till samverkan utanför skolans ramar så kan det också begränsa möjligheterna till nya strategier och insatser för eleverna.

...skolan är ju i vägs ände just nu tycker jag man måste ju börja tänka om igen. [I2]

Rektorers osäkerhet kring olika insatser kan härledas till bristen på beprövad erfarenhet och ekonomiska aspekter enligt informanterna. De beskrev att det är en avvägning där resurser ställs emot varandra, och det krävs tydliga vinster på sikt för att motivera finansiering. En avvägning kan innebära att rektorn får välja mellan att anställa en person eller en social tjänstehund. Socialt tjänstehundsteam har visat positiva effekter på elevernas skolnärvaro och relationer menar informanterna, men samtidigt säger de att ekonomiska vinster är svåra att mäta och kan inte alltid motivera finansiering inom skolbudgeten.

...man tittar ju på samhällsekonomiska vinster för att idag har man ju ändå en bild av hur mycket de här, hur många miljoner hemmasittare beräknas kosta i förlängningen och då ska du ställa det till en relation till en kortsiktig utgift som kan faktiskt brygga över att vi får eleverna till skolan för att. Skolnärvaro i sig gör ju att du får matas ju mer med kunskaper och kan nå målen. [12]

Resultatet visar också att bristen på nationella riktlinjer för utbildning och användning av socialt tjänstehundsteam skapar osäkerhet och extraarbete för skolorna. En gemensam ram för utbildning och reglering efterlyses av informanterna för att underlätta implementeringen. Ett av dessa hinder upplevs vara ekonomin, särskilt med nedskärningar i skolan som kan leda till ökad hemmasittarproblematik, samt ökade samhällskostnader på lång sikt.

...jag tror att det behöver bli någon typ av nationell riktlinje. Att det behöver landa i en ordentlig handlingsplan, [...] och att det ser likadant ut överallt. För nu hittar ju alla på lite. [15]

Rektorernas vilja att bemöta elevers växande behov och strävan mot en mer jämlik skolgång är en viktig drivkraft för att övervinna utmaningar med begränsade resurser och bristande riktlinjer menade informanterna.

... så det är ju mitt privilegium att jag faktiskt är rektor. [...] Och kunnat införa det på ett litet snillrikt sätt eftersom det är min egen skola. [...] Det har ju varit lättare för mig. För jag har ju mandatet. [15]

Samverkan

Resultatet visar att samverkan av olika aktörer och insatser verkar vara en nyckelfaktor för att främja elevers välmående och utbildning. Informanterna

framhäver samverkan som en nödvändighet och uttrycker dess positiva effekter inom skolan. Samverkan sträcker sig inte bara internt utan även till externa parter som polis, socialtjänst och vårdnadshavare för att främja elevernas välmående och utbildning. Informanternas utsagor kring att samverkan skapar broar och ökar förståelse och kunskap mellan kollegor internt men de uppger även att andra skolor och rektorer hör av sig för att ta del utav deras erfarenheter. Det är en övervägande positiv inställning till samverkan bland informanterna och de beskriver att ha förmågan att identifiera problem och vara lösningsorienterade tillsammans anses vara avgörande för framgång. För att främja framgångsrik samverkan betonar informanterna också vikten av lyhördhet, trygghet, tydlig information och respektfull kommunikation, för att undvika missförstånd aktörerna emellan.

Jag tycker definitivt oss personal emellan att det har varit positivt för oss. Jobba mot ett gemensamt mål, med någonting som vi tror på, när det har varit tufft i gruppen. Vi tänker att vi inte, eller känner att vi inte riktigt når fram, de [eleverna] vill inte. Vi har ju de [elever] som har det jobbigast av olika skäl oftast. Och då känns det bra med något alternativ till den vanliga skolan om man säger så. [I8]

Resultatet framhäver att samverkan med sociala tjänstehundar i skolmiljön har visat sig vara en berikande och positiv insats för både elever och personal. För att integrera hund som insats i skolan effektivt krävs noggrann planering och samverkan mellan personalen för att säkerställa hundens relevans och anpassning till skolmiljön. Resultatet pekar vidare på en bred uppskattning för samverkan med social tjänstehund i skolan, både som ett pedagogiskt verktyg, som stöd för eleverna och skapa en tryggare atmosfär i skolan. Den sociala tjänstehunden ses som ett komplement till traditionell undervisning och kan vara särskilt effektiv för elever med särskilda behov. Informanterna återkommer till utmaningarna i skolan såsom att möta det ökade behovet med individanpassad skolgång, men informanterna ser potentialen i att utöka samverkan med social tjänstehund i skolan för att stödja elevernas utveckling och välbefinnande. Men informanterna belyser också att användningen av hundar kräver anpassning och tid för implementering, men informanterna är överens att det är en investering som lönar sig på lång sikt.

Jag tror att om vi bara kan öppna upp för möjligheten så tror jag möjligheterna kan vara oändliga till att få elever tillbaka till skolan, få elever att trivas bättre i skolan, få elever att känna sig trygga i skolan och känna motivation för att det är så mycket utav alla de här grejerna som hänger ihop och som gör att det inte fungerar för elever i skolan. [I11]

Så jag tror på fler hundar i skolan tror jag skulle kunna hjälpa mycket överallt. Minst en hund på varje skola. [I11]

Praktiknära inställning

Kategorin belyser informanternas utforskande inställning och belyser övervägande positiva inställning till närvaron av sociala tjänstehundar i skolan och dess fördelaktiga effekter, samt de utmaningar som kan uppstå.

Nyfikenhet

Informanterna visar en öppenhet och positiv inställning till insatser med sociala tjänstehundar i skolan. De noterar att hundarnas närvaro inte bara påverkar eleverna positivt utan även dem själva, vilket genererar intresse för att delta i aktiviteter som involverar hund. Informanterna berättar också om förslag på utökade användningsområden för hunden som stöd än de först tilltänkta.

Jag vet faktiskt att skolsköterskan i närliggande i skola när hon fick höra det här. Då kontaktade hon kuratorn och frågade om hennes extremt stickrädda elev fick börja lära känna [hundnamn] för att det skulle gå att göra på samma sätt. Så att det går har ju gett ringar på vattnet. [19]

Trots den övervägande positiva inställningen finns det utmaningar i olika inställning till hundens arbete. Av några informanter var inställningen att hunden bör vara aktivt arbetande i närhet av elever, medan andra informanter lyfter den positiva aspekten av en hunds passiva närvaro. Utmaningen som uttrycks är också svårigheten att mäta den exakta effekten av hundens närvaro, eftersom skolresultat ligger i fokus som mätvärde men hundens påverkan har ett mervärde i mjuka faktorer som är svårt att mäta enligt informanterna.

...men jag tänker att det är ju steg ett för att ämnet sen ska bli liksom. [...] det är ju ingången till att hjälpa eleven tillbaka till skolan för att resultatet ska komma. [I11]

Informanterna lyfter att hundrädsla och allergier har identifierats som hinder för införandet av sociala tjänstehundar i skolan. Genom riskanalyser och implementering av åtgärder har området för den sociala tjänsthunden, anpassats för att möta behovet hos personer med hundrädsla och allergi. Valet av hundras och dess utseende har visat sig vara av stor betydelse för acceptansen. Ett exempel som informanterna anger är att välja hundar som uppfattas som mindre skrämmande, vilket kan vara fördelaktigt och bidra till att övervinna hundrädsla bland elever. Elever och personal har sett en positiv utveckling i hanteringen av hundrädsla, men informanterna noterar att inte alla elever är intresserade av att interagera med hunden, vilket ska respekteras.

Jag är, jag är väldigt positiv till det trots att jag är allergisk och har varit lite hundrädd [...] för jag ser hur stora positiva effekter det har på framförallt elever med skolsvårigheter. [19]

En oväntad positiv effekt, i närvaron av sociala tjänstehundar, är den övervunna hundrädslan, vilket gynnar nuvarande och framtida elever och personal samt kan främja en positiv inställning till hundar i områden där de inte är vanligt förekommande.

Från att har varit jätterädd [...] det är någonting som är extremt häftigt för dem. Från att aldrig har sett en hund och mamma kommer och hämtar "kolla, vi ska gå in och kolla på [hundnamn]" och föräldrarna filmar och titta. [15]

Upplevelser

Informanterna beskriver att hundens närvaro i skolmiljön har en betydande och gynnsam inverkan genom att främja starkare relationer och ökat förtroende mellan elever och pedagoger. Resultatet visar tydligt att sociala tjänstehundar kan spela en avgörande roll i elevernas sociala interaktioner. Vidare visar resultatet att eleverna känner sig uppskattade och omtyckta när de har kontakt med hunden. Informanterna beskriver också att den sociala tjänsthunden fungerar som en brygga mellan dem och eleverna.

...jag, brukar säga att min skolhund tar vid där mina där mina förmågor slutar. Så hon blev brygga mellan mig och eleven. [12]

Integrering av sociala tjänstehundar i skolmiljön har lett till flera positiva effekter som informanterna upplever direkt påverkar elevernas välbefinnande och prestation. Hundarna skapar en avslappnande och lugn atmosfär på skolan. Hunden bidrar även till att minska stressen och öka trivseln på skolan, samtidigt som den bidrar till en kravlös och avslappnad miljö som upplevs av alla. Informanternas upplevelse är således att den sociala tjänsthunden tas emot positivt av eleverna. Det framkommer att eleverna inte bara uttrycker en stark önskan att delta i insatsen med social tjänsthund, utan även att de som inte ursprungligen var tänkta för deltagande visar intresse för att ta del av den sociala tjänsthunden på olika sätt.

...möjligheten att få [...] en stor puss när de kommer ner och spelar ingen roll vad de har gjort eller vem de är eller någonting utan det är ju samma glädje för vilken elev som kommer ner. [I6]

Flera informanter upplever att hundens närvaro främjar djupare samtal och skapar band som ökar öppenheten och kommunikationen mellan skolpersonal och elever. Detta menar informanterna kan ha långtgående positiva effekter på både skolmiljön och elevernas välbefinnande.

På ett lätt sätt för man kan liksom prata genom henne eller med, alltså man börjar där och sen kan man faktiskt prata om andra saker sen. Och då har man redan öppnat upp relationer. Som gör att du har en helt annan väg in. [I6]

Informanterna upplever att den sociala tjänsthunden ökar elevernas engagemang i skolarbetet och det ses genom att elevers närvaro ökar. För vissa elever kan hunden vara avgörande för att de ska ta sig till skolan och känna sig inkluderade när de är där, för andra elever har det betytt att de har återvänt till skolan efter långa perioder av frånvaro. För elever som kämpar med ångest eller dåligt mående har hundarna en speciell betydelse eftersom de hjälper eleverna att slappna av och fungerar som en återhämtningsplats. Informanterna belyser också att hundarna ger en form av kravlös kärlek, vilket de menar kan bidra till ökad självkänsla och självförtroende hos eleverna. Hunden gör också det lättare för eleverna att hantera stress och fokusera på sina uppgifter under skoldagen.

...vi se det kortsiktigt så är det att när man träffar hundarna i skolan så mår man bra i nuet. Men det ger ju långsiktiga effekter så klart.
[I7]

Elevernas ökade motivation för skolarbetet och positiva känslor vid interaktion med hunden kan även påverka deras självkänsla och status bland kamrater. Informanterna har observerat betydande förändringar hos elever med kommunikationssvårigheter och noterat att hundarnas närvaro tycks ha en positiv inverkan på deras välbefinnande och engagemang i skolarbetet. Informanterna tror att hundarna, genom sin närvaro och kärlek, kan ha spelat en viktig roll i att öka elevernas närvaro i skolan och främja lugn och koncentration hos vissa elever.

En nos mot en hand liksom och eleven blev helt mjuk i kroppen och ett verkligen en antydning till leende liksom. Så ja [...] det lilla var så himla fantastiskt. [I11]

Diskussion

Resultatdiskussionen kommer att resonera kring de övergripande resultaten från studien i förhållande till dess ursprungliga syfte. Efter det kommer studiens genomförande att diskuteras under avsnittet metoddiskussion och att klargöra de styrkor och svagheter som kan urskiljas i studien.

Resultatdiskussion

Skolan utgör inte bara en plats där barn tillbringar stora delar av sin dag, den spelar också en avgörande roll för deras hälsa och välbefinnande. Enligt Dahlgren och Whitehead (2021, s. 21–22) är skolmiljön en av de bestämningsfaktorer som påverkar individens livsvillkor, levnadsvanor och samhällsförhållanden. Dessa faktorer är centrala för att främja en långsiktig hälsa och en sund skolmiljö samt kan skapa lika möjligheter för alla elever att uppnå god hälsa (Globala målen 2022a, s. 1–2; Globala målen 2022b). Skolan är en plats som når alla barn och ungdomar och spelar därför en central roll i strävan efter jämlikhet. Enligt Bronfenbrenners ekologiska teori om mänsklig utveckling (Bronfenbrenner 1977, s. 514–515) påverkas individens utveckling av olika systemnivåer (makro, exo, meso och micro), där *makronivån* innefattar de övergripande strukturerna och

systemen, såsom skolan som organisation. Detta betonar vikten av att skolan inte bara fungerar som en kunskapsförmedlare utan även som en plattform för att främja hälsa och välbefinnande på både kort och lång sikt (Folkhälsomyndigheten 2022a s. 1).

För att främja hälsa och välbefinnande effektivt i skolan är samverkan en nödvändig aspekt som flera informanter har betonat. Genom att tillämpa Bronfenbrenners teori (1977, s. 519–520) för mänsklig utveckling kan vi bättre förstå hur olika nivåer inom skolans struktur påverkar elevernas hälsa. Rektorns ledarskap och beslut, som enligt teorin ingår i *exonivån* (ibid. s. 515), påverkar elevernas utveckling genom de externa miljöer som indirekt påverkar dem. Inom skolans organisation är ledningens inställning avgörande för samverkan. En positiv inställning från ledningens sida skapar inte bara utrymme för samverkansinsatser, utan fungerar även som en förebild för medarbetarna (Myndigheten för arbetsmiljökunskap 2021). Därför är det av stor vikt att chefer (här: rektorer) aktivt engagerar sig i samverkansprocessen, eftersom deras ledarskap utgör grunden för att främja en positiv utveckling (Eriksson & Dellve 2020 s. 5–6). Enligt Skollagen (SFS 2010:800) har rektorn huvudansvaret för beslut och resursfördelning inom skolan. Genom rektorns engagemang och ledarskap kan möjligheter skapas för att främja en hälsofrämjande arbetsmiljö för både elever och skolpersonal (Gadolin, Larsman, Skyvell Nilsson, Pousette & Törner 2022 s. 655).

Även interaktionen mellan ledningsgrupper är avgörande för beslut som fattas. Tyvärr kan byråkratiska hinder ibland leda till att högre ledning (här: kommunens förvaltningsnivå) saknar lyhördhet för mellanchefer (här: rektorer). Byråkratin kan i sin tur begränsa rektorernas förmåga att påverka genomförandet av åtgärder på sina skolor (Gadolin et al. 2022, s. 652). Det empiriska resultatet visar att rektorer ibland stöter på hinder när de försöker genomföra hälsofrämjande elevåtgärder i skolan på grund av begränsningar på förvaltningsnivån och bristen på ekonomiska medel. Interaktionen mellan lärare och rektor och hur lärarna påverkas av rektorns ledarskap är centrala delar kopplat till *mesonivån* enligt Bronfenbrenners teori. Relationen mellan rektor och lärare är av stor betydelse då den sekundärt formar

och påverkar elevernas möjligheter för inläring och utveckling, vilket i sin tur påverkar deras framsteg och välbefinnande i skolan (Bronfenbrenner 1977, s. 515). Rektorns ledarskapsutövning kan således leda till ojämlika förutsättningar för anpassningar i skolsystemet och går därmed emot det övergripande folkhälsopolitiska målet *att främja en jämlik hälsa i hela befolkningen och minska de påverkbara klyftorna inom en generation* (Folkhälsomyndigheten 2022a, s. 1–2). Inom det andra folkhälsopolitiska målområdet är fokus inriktat på att främja ett likvärdigt utbildningssystem, skapa en god lärandemiljö och möjliggöra tidig identifiering samt motverka skolmisslyckanden (ibid. s. 1). Med vetskapen om utbildningsnivåns betydelse för hälsa på individnivå och i ett livsperspektiv spelar skolan en viktig roll i den likvärdiga utbildningen oberoende av individens utgångsläge, och skapar även förutsättningarna för vidare studier (ibid. s. 1). Tidig identifiering av elevers svårigheter möjliggör en ansats till att erbjuda rätt stöd. Svårigheter som inte bemöts riskerar att påverka elevens skolprestation och självkänsla, vilket kan leda till ännu sämre skolprestationer och ohälsa (ibid. s. 2).

Mesonivån kan också kopplas till samverkan mellan olika aktörer i skolverksamheten. Folkhälsomyndigheten (2023a) betonar att samarbete krävs mellan olika aktörer på alla nivåer för att förbättra hälsan och minska ojämlikheter. Genom att prioritera hälsofrämjande åtgärder inom skolmiljön samt genom att tillhandahålla resurser och stöd för barn och unga, kan det skapas en mer hälsosam och jämlik framtid för alla (ibid.). Resultaten i föreliggande studie visar på vikten av ett mångprofessionellt arbete i skolmiljön, där olika expertis och kunskapsområden samverkar för att ge elever bästa möjliga stöd och förutsättningar. Ett nära samarbete mellan skolan, elevhälsan och andra externa aktörer är således avgörande för att säkerställa att eleverna får det individuella och anpassade stöd de behöver (Folkhälsomyndigheten 2024b). Resultatet visar också på att om skolan identifierar och agerar utifrån elevens samlade behov kan skolan erbjuda skraddasydda och effektiva stödåtgärder, där olika verktyg som social tjänstehund kan vara en åtgärd för att individanpassa för elever. Den sociala tjänstehunden bör ses som ett komplement till traditionell undervisning och kan vara särskilt effektiv för elever med särskilda behov.

Studiens resultat framhåller även en positiv syn på effekterna av samverkan både internt och externt, vilket förstärks av (Patel & Davidsson, 2019, s. 32–35, 108–109) som betonar att samverkan utgör en grundläggande och nödvändig faktor för att främja elevers välmående och utbildning. Informanterna i studien framhåller de positiva effekterna av samverkan genom att lyfta fram att närvaron av sociala tjänstehundar i skolmiljön har visat sig vara en berikande insats för både elever och personal. De menar att insatsen har öppnat upp nya möjligheter för samverkan och skapat en tryggare atmosfär i skolan. Samtidigt framkommer det i resultatet att det krävs noggrann planering och samverkan mellan personalen för att säkerställa hundens relevans och anpassning till skolmiljön på ett hållbart sätt. Resultatet förstärks av Lago et al. (2022, s. 31–34) som förespråkar ett ökat fokus på enhetliga målsättningar och främjande av tydlig kommunikation inom skolans personalstyrka för att effektivt möta elevernas behov. Det är värt att notera att misslyckade försök att lösa problem ofta är förknippade med en tendens att begränsa lösningssökandet till en snäv kontext (Öqvist 2018, s. 127–128). Denna begränsning kan vara ett hinder för att upptäcka alternativa lösningar, då de ofta baseras på antaganden om att lösningen måste existera inom befintliga systemets ramar. Genom att överväga och integrera nya perspektiv och tillvägagångssätt kan nya, innovativa lösningar komma upp till ytan (ibid. s. 127–128). Informanterna i studien är överens om att trots de initiala anpassningsbehoven utgör hundarna en investering som kan ge betydande fördelar för skolans verksamhet och elevernas välbefinnande över tid. Dessutom kan åtgärder i skolan som främjar jämlikhet i hälsa bland barn och unga jämna ut olikheter i livsvillkor och levnadsvanor (Folkhälsomyndigheten 2023a). Detta går även i linje med de folkhälsopolitiska målen (Folkhälsomyndigheten 2022a, s. 1). Skolverkets samverkansprojekt (Regeringsbeslut U2019/01553/S (delvis), U2019/03786/S, s. 1–2) kan således skapa en värdefull kunskapskälla för skolpersonal i framtiden. Kunskapen om samverkan kan vara gynnsamt för framtida implementering av insatser inom skolan. Informanterna upplevde att deras respektive rektorer visade en positiv inställning till samverkan med socialtjänstens hundteam och aktivt arbetade med att implementera detta samarbete.

Informanterna fokuserade på att bygga goda relationer med eleverna och främja deras hälsa och trygghet. Elevfokuset kopplar till *micronivån* i Bronfenbrenners teori (1977, s. 519–520). En gemensam upplevelse bland informanterna var att hundinsatsen hade en positiv effekt på både elevernas hälsa och deras känsla av trygghet. Elever som går från att ha mycket frånvaro till att aktivt delta i skolvardagen och undervisningen är ofta hjälpta av det sociala tjänstehundsteamet. Teamet spelar en avgörande roll i att öppna upp en väg för eleven och bidrar därmed till socialiseringsprocessen. Genom att främja acceptans, öka deltagandet och slutligen skapa en känsla av tillhörighet (Jensen, 2016, s. 258), underlättar teamet för en mer långsiktig närvaro i skolan. Det hjälper eleven att inte längre känna sig utanför och att återintegreras i det hen missat under tiden som den inte varit i skolan. Studiens resultat visade att elevernas interaktion med tjänstehundsteamet betraktades som en resurs för deras känsla av trygghet och välmående i skolmiljön.

I en publikation från Folkhälsomyndigheten (2022b s. 8–9, 33) understryks att skolmiljön och dess förutsättningar har en direkt påverkan på elevers psykiska hälsa och välbefinnande. Genom att implementera åtgärder som ger lärare och skolpersonal resurser och tid att stödja eleverna i deras behov, samt genom att skapa en trygg och inkluderande social miljö, kan skolorna aktivt bidra till att främja en positiv utveckling för barn och unga. Dessutom så är samordnade investeringar i ungdomars hälsa och välbefinnande en högavkastande åtgärd, både socialt och ekonomiskt, över ett livsperspektiv och mellan generationer enligt Sheehan et al. (2017, s. 1793). Genom samspel mellan olika systemnivåer skapas således möjligheter att förstå hur utvecklingen av hälsa och lärande hos en individ i relation till olika systemnivåers påverkas (Bronfenbrenner 1977, s. 518).

Resultaten visade att närvaron av socialtjänstehundar i skolan främjar elevernas lärande, välbefinnande och engagemang. Informanterna noterade att närvaron av hundar ökade elevernas engagemang och motivation för skolan. För vissa var detta avgörande för att närma sig skolan och känna sig inkluderade, vilket också ledde till att vissa återvände till skolan efter långa perioder av frånvaro. Det kan relateras till teorin om Self-Efficacy (Bandura 1997, s. 2) som handlar om

individens tilltro till sina förmågor. Hög Self-Efficacy kan öka motivationen och uthålligheten hos eleverna, vilket underlättar för dem att övervinna hinder som skolfrånvaro eller att våga ta del i skolarbetet (Bandura 1997, s. 47). En ökad känsla av förmåga kopplar också till hanterbarhet, begriplighet och meningsfullhet, vilka är nyckelfaktorer för att främja en känsla av sammanhang (KASAM) hos elever och därmed deras hälsa och motivation i skolan (Antonovsky 1991, s. 44–47). Det innebär att elever förstår, kan hantera och ser syftet med det de gör i skolan, således kan KASAM troligen därmed bidra till minskad skolstress och ökad hälsa.

Det värt att nämna informanternas betoning på att hundarna är ett komplement till andra insatser och verktyg, de utgör en del av en större lösning och inte en enskild lösning. Det är också viktigt att lyfta fram informanternas önskan om att i större utsträckning än vad som görs idag, följa effekterna av insatser med sociala tjänstehundar, både negativa och positiva, och vara beredd på att förändra beroende på hur insatserna ter sig. Detta stöds av Green, Cross, Woodall och Tones (2019, s. 181) som belyser att kvaliteten på ett hälsoprogram avgörs av strukturen för planering, genomförande och utvärdering.

Informanterna i studien berörde också ett potentiellt hinder för samverkan med socialtjänstehundsteam, nämligen pälsdjursallergi. De noterade dock att detta inte var ett aktuellt hinder vid de undersökta skolorna. För att ta hänsyn till allergiska elever och personal har strategier använts för att minimera besvär. Enligt Folkhälsomyndigheten (2021 s. 8) beräknas förekomsten av pälsdjursallergi vara 5,8% bland 12-åringar och är en av de vanligaste allergierna. Denna siffra har inte förändrats sedan 2011. Allergener utsöndras från samtliga hundraser, vilket kan ge upphov till allergiska symtom, men mängden allergen kan variera enligt Allergiförbundet (2021 s. 2).

Utifrån informanternas utsagor används socialt tjänstehundsteam i syfte att stödja elever med störst behov, vilket går i linje med de etiska principerna om rättvisa samt behov och solidaritet (Proposition 1996/97:60; Nilstun & Löfmark 2009 s. 3511). Reflektion hos informanterna gällande elever med allergi eller hundrädsla öppnar upp för diskussion med hänsyn för dessa elever. Välmående hos

människor präglas av tidiga års erfarenheter (Giraudet, Liu, McElligott & Cobb, 2022, s. 1), där skolan spelar en viktig roll för utvecklingen (Rathmann et al. 2018, s. 1012). Brelsford et al. (2017, s. 28) hänvisar till positiva effekter, av socioemotionellt och kognitivt beteende samt fysiska reaktioner, hos barn med hund i utbildningsmiljöer. Däremot kan risker ses i interaktion mellan barn och hundar givet den underutvecklade förmågan en del barn har att läsa hundens beteende, vilket kan orsaka stress hos hunden och föranleda olycka (Giraudet et al. 2022, s. 21).

För att tryggt och kunskapsbaserat arbeta med social tjänstehund i skolan så understryker föreliggande studies resultat, behovet av nationella handlingsplaner eller riktlinjer för att underlätta implementeringen av sociala tjänstehundar ur olika aspekter. Det föreslås att nationella riktlinjer bör tillhandahålla väsentlig information om utformningen av insatser för att maximera effektiviteten. Dessa riktlinjer bör utarbetas av experter inom området, grundade på vetenskaplig evidens och regelbundet utvärderas (1177 Vårdguiden, 2023a). Skolverket saknar för närvarande tydliga riktlinjer angående sociala tjänstehundar. En etablering av sådana riktlinjer skulle öka skolornas förtroende för att implementera sociala tjänstehundar på ett sätt som bäst passar skolmiljön och skulle skapa fler möjligheter att integrera dessa hundar i skolans vardag.

Metoddiskussion

Inom kvalitativ forskning används kvalitetsbegreppen *trovärdighet*, *pålitlighet*, *konfirmerbarhet*, *överförbarhet* och *autencitet* för att beskriva studiens kvalitet (Elo et al. 2014, s. 1). Kriterierna handlar om att säkerställa att studien är utförd med noggrant och att en systematisk forskningsprocess har ägt rum för att resultatet ska vara tillförlitligt (ibid. s. 2). Denna metoddiskussion kommer utforska kvalitetsbegreppen i relation till studiens tillvägagångsätt för att belysa styrkor och svagheter.

Studien använde en strukturerad och noggrann analysprocess för att säkerställa kvalitet och tillförlitlighet (Elo et al. 2014, s. 2). Det empiriska materialet behandlades noggrant för att säkerställa relevans och undvika förlust av viktig

information, i enlighet med Denscombe (2018, s. 160–162). Genom att följa stegen i den kvalitativa innehållsanalysen och redogöra för dem stärkte studiens *trovärdighet* och transparens (ibid. s. 160–162).

Det hermeneutiska förhållningssättet betonar att medkänsla och egna känslor kan berika intervjun och bidra till att informantens uppfattning tydligare framträder (Patel & Davidsson 2019, s. 108–109). Eftersom författarna inte hade någon tidigare relation till informanterna fanns ingen beroendeställning till författarna, vilket är en styrka med studien. Trots detta fanns det en risk att informanterna ville ge “rätt” svar för att tillfredsställa intervjuaren med förväntad empiri (Wide & Hakeberg 2021, s. 84).

Enligt Denscombe (2018, s. 278) bör intervjuaren fråga sig om intervjun genomförs i opartiskt undersökningssyfte eller i syfte att hjälpa informanten, och handla därefter. Denscombe (2018, s. 280) menar på att den skicklige intervjuaren bör i största möjliga mån undvika att uttrycka personliga värderingar för att minimera risken för påverkan. Efter att ha reflekterat över sin intervjuteknik höll sig författarna till ett mellanläge mellan de olika synsätten. I den gemensamma reflektionen öppnades det upp för en mjukare inställning till intervjutekniken med ökad betoning på hermeneutikens förståelse och medkänsla gentemot informanternas berättelser. Då valt studieområde intresserat författarna hade detta varit utmanande att förhålla sig opartiska till inledningsvis och därför kan det hermeneutiska förhållningssättet varit till fördel då många informanters utsagor varit glädjande att ta del av. Huruvida informanternas beskrivningar var korrekta var upp till författarna att säkerställa för att resultatet ska anses vara *trovärdigt* (Elo et al. 2014, s. 2). Efter den hermeneutiska tolkningen av data med tillåtelse av reflektion och flera nyanser (Nyström 2021 s. 239), förslag på innehåll (ibid. s. 231) och olika perspektiv har varit till fördel för författarna (Jensen 2016, s. 89). Kopplat till trianguleringen kunde de samstämmiga tolkningarna därmed öka tillförlitligheten (Denscombe 2018, s. 228).

Pålitlighet kännetecknades av stabilitet av data under olika förhållanden och tidpunkter (ibid. s. 2). Eftersom informanterna var geografiskt utspridda ökade

pålitligheten av insamlad data, då informanterna deltog oberoende av varandra. Till följd av informanternas oberoende, delades tankar oavsiktligt och datas mening och riktighet kunde stärkas (ibid. s. 2), även kallat datatriangulering (Denscombe 2018, s. 227), och därtill stärktes även *konfirmerbarheten* mellan informanternas beskrivningar.

För att säkerställa studiens *pålitlighet* är det viktigt att även överväga dess *överförbarhet*. Detta innebär att författarna tydligt beskriver sin metod genom en detaljerad redogörelse av urval, datainsamling och analys (Graneheim & Lundman 2004 s. 110). Möjligheten att dra slutsatser från resultatet över olika grupper kan öka studiens överförbarhet (Elo et al. 2014, s. 2). Men bedöms i sista hand av läsaren (ibid. s. 6; Arhne & Svensson 2022, s. 34–35). För att öka *trovärdigheten* kan replikerbarheten säkerställas genom ett homogent urval inom samma kontext, vilket gör det möjligt att diskutera *överförbarheten* av resultat till andra kontexter (Elo et al. 2014, s. 4). Publicering av intervjuguiden kan också underlätta replikering av liknande studie och metoder genom en ökad visibilitet (Wide & Hakeberg 2021, s. 89). Dessutom är redovisning av urvalets kontext värdefullt (Elo et al. 2014, s. 4), vilket författarna har säkerställt (se Tabell 1).

Trovärdigheten kan ha påverkats av att endast vissa delar av populationen representerades i urvalsprocessen, vilket ledde till ett mer småskaligt och explorativt urval (Denscombe 2018, s. 57–58). Resultaten från studien kan ändå överföras till fler grupper, då de representerar fynd från oberoende individer från olika miljöer och yrkesgrupper. Studien inkluderade olika yrkeskategorier i urvalet, vilket gav nyanserade perspektiv och bidrog till en helhetsbild som representerades genom de olika perspektiven, likt tolkningsförmågan från olika perspektiv av författarna, vilket kan öka *tillförlitligheten* med studien (Elo et al. 2014, s. 5). Nyttan kunde vara en mer mångsidig förståelse av samverkan med sociala tjänstehundsteam, samtidigt fanns en risk att negativa resultat om samverkan framkom.

Resultatet representerar en sammanställning av olika verkligheter där oberoende informanter bidrog med en varierad och rik empiri. Detta tillsammans med en

rättvis redovisning i form av citat stärker *autenticitet* i materialet (Elo et al. 2014, s. 2).

En reflektion som uppkom kring *autenticitet* är om de intervjuade var överdrivet positivt inställda till socialt tjänstehundsteam, eftersom många av dem hade investerat både tid och pengar för att utbilda sin privata hund. Denna investering kan ha påverkat deras svar. Kompromissen om att erbjuda hundförare att delta i studien leder till frågan hur utfallet hade kunnat se ut med det ursprungliga urvalet och därmed haft mindre personlig investering i hundutbildningen, men som i sin tur hade kunnat begränsat bilden av samverkansperspektivet om de själva inte varit del av processen (Denscombe 2018, s. 82–83). Sökandet efter informanter hade kanske gett ett annat resultat, om författarna till studien hade reflekterat över den potentiellt pressade situationen för skolpersonalen under vårterminen, med lov, röda dagar och nationella prov, bland andra faktorer som nämns, vilket hindrade dem från att ha tid att delta i studien. Sammanfattningsvis kunde det varit möjligt att resultatet blivit annorlunda med ett annat antal informanter, deras geografiska spridning, könsmässiga fördelning samt enbart varit skolpersonal.

Att använda digitala verktyg för att intervjua informanterna kan ha inneburit vissa risker, så som brist på den sociala komponenten och osäkerhet kring platsen där informanterna befann sig (Denscombe 2018, s. 292–294), vilket påverkade *konfirmerbarheten* (Elo et al. 2014 s. 2). Å andra sidan upplevdes informanterna trygga under intervjun, vilket bidrog till ärliga samtal och ökad pålitlighet. Det digitala verktyget erbjöd fördelar som minskad intervjuareffekt, lägre kostnad för exempelvis resor, samt minskad hämning orsakad av en riktad ljudinspelare i ett rum (Denscombe 2018, s. 293–294.) Intervjueffekten, där intervjuaren inte bör påverka informantens svar, kunde dock inte helt undvikas på grund av författarnas begränsade vana (Wide & Hakeberg 2021, s. 84–85). Fördelar med intervju som metod för insamling av data var även flexibiliteten i att möjliggöra ändringar under intervjuens gång. Intervjuerna avtalades efter informanternas önskemål om tid och datum med en flexibilitet från författarna, givande den situation som uppstod med skollov och annat. Metoden bidrog till ett djup som informanten efter egna prioriteringar delgav vad hen anser relevant i ett personligt bemötande

utan kritik, med intervjuare vars enda syfte var att lyssna (Denscombe 2018, s. 292–293).

Öqvist (2018, s. 73) betonar att skolutveckling och ämnesutveckling går hand i hand och att mätbara värden på måluppfyllelse idag till viss del saknas. Uppfattning om dagens problem inom samhällsvetenskaperna skiljer sig och det finns sällan en samstämd lösning, varför ett helhetsperspektiv är att föredra för att dela mål och vinst (ibid. 2018, s. 8–9). Deltagande i studien kunde potentiellt främja en positiv utveckling inom skolsystemet, där det övergripande målet var att ge alla elever bättre förutsättningar att lyckas i skolan. Genom att lyfta ämnet kunde studien bidra till en diskussion över olika nivåer och yrkeskategorier inom skolan, och därigenom placera frågan om behov och möjligheter inom skolans verksamhet i ett aktuellt sammanhang (Hjörne & Säljö 2021, s. 277). Detta kan kopplas till den etiska principen om att *göra gott* (Nilstun & Löfmark 2009 s. 3511) för både elevernas skolgång och för att främja effektiva samarbetsstrukturer i samverkan mellan interna och externa aktörer med en gemensam målbild.

Konklusion

Studien ger en djupgående inblick i samarbetet med socialtjänstehundar i skolmiljön och betonar deras betydelse för att främja elevers välbefinnande och skolgång. Två huvudkategorier identifieras: *Organisatoriska inställningar* och *Praktiknära inställningar*. Under Organisatoriska inställningar finns *Resurser & riktlinjer* och *Samverkan*, medan Praktiknära inställningar inkluderade *Nyfikenhet* och *Upplevelser*.

Ekonomiska och organisatoriska begränsningar utgör betydande hinder för integrationen av socialtjänstehundar i skolan. Rektorerers engagemang och handlingsfrihet är avgörande för att genomföra åtgärder som gynnar elevernas närvaro, motivation och välmående. Bristen på nationella riktlinjer skapar osäkerhet bland beslutsfattare och skolledare, vilket påverkar deras förmåga att effektivt implementera dessa program. Det är viktigt att samverkan och planering sker för att säkerställa att hälsofrämjande åtgärder är både hållbara och relevanta. Genom att integrera Bronfenbrenners systemteori för mänsklig utveckling

(Bronfenbrenner 1977, s. 515–520) i skolans arbete kan en mer sammanhängande och långsiktig strategi skapas på olika nivåer för att stödja elevernas välbefinnande.

Resultaten kan således informera och stödja beslutsfattare, skolledning och andra intressenter om åtgärder för att underlätta användningen och implementeringen av sociala tjänstehundar i skolan. Bronfenbrenners systemteori ger en djupare förståelse för hur olika nivåer inom skolans struktur påverkar elevernas hälsa och välbefinnande. En integrerad ansats som inkluderar skolans övergripande organisation (makronivå), rektorns ledarskap (exonivå) och lärarnas roll (mesonivå) kan bidra till ett mer hälsofrämjande skolmiljö som stödjer alla elevers utveckling och välbefinnande (micronivå).

Trots organisatoriska utmaningar visar studien att sociala tjänstehundar har positiva effekter på skolmiljön, inklusive ökad närvaro, minskad stress och förbättrade relationer mellan elever och personal. Dessa insatser kan ha långsiktiga folkhälsomässiga fördelar genom att främja psykisk hälsa, social integration och akademisk framgång, vilket i sin tur bidrar till en mer hälsosam och produktiv befolkning (Folkhälsomyndigheten 2022c).

För att främja förståelsen och användningen av socialt tjänstehundsteam behövs fördjupande studier i relation till följande områden: påverkan på elevers skolprestation över tid; ekonomisk utvärdering av kostnader och samhällsekonomiska besparingar; samt effekter på elevers fysiska och psykiska hälsa, inklusive stressreduktion, förbättrad självkänsla och ökad social integration (Folkhälsomyndigheten 2022c). Genom att integrera studiens resultat och bedriva fortsatta studier kan skolor utveckla hållbara och effektiva program som förbättrar elevers hälsa och lärande samt bidrar till folkhälsan på lång sikt.

Referenslista

- 1177 Vårdguiden (2023a). *Nationella riktlinjer*.
<https://www.1177.se/Orebrolan/sa-fungerar-varden/lagar-och-bestammelser/nationella-riktlinjer/> [24-05-07]
- 1177 Vårdguiden (2023b). *Stress*. <https://www.1177.se/Blekinge/liv--halsa/stresshantering-och-somn/stress/> [2024-05-07]
- Ahrne, G. & Svensson, P. (2022). *Handbok i kvalitativa metoder*. 3 uppl., Liber.
- Allergiförbundet (2021). *Praktisk vägledning om pälsdjursallergi och arbetande hundar i skolor*. (Rapport 2021).
<https://astmaoallergiforbundet.se/content/uploads/2021/07/Vagledning-om-arbetande-hundar-och-allergi-i-skolan.pdf>
- Allwood, C. M. (2021). Forskningsproblemet i forskningsprocessen. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Studentlitteratur, s. 31–52.
- Antonovsky, A. (1991). *Hälsans mysterium*. 2 uppl., Natur & Kultur.
- Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S. (2013). Samverkan som samhällsfenomen - några centrala frågeställningar. I Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S. (red.) *Om samverkan - för utveckling av hälsa och välfärd*. Studentlitteratur, s. 17–36.
- Baines, J., Holliman, A. J. & Waldeck, D. (2023). Does having a school-based wellbeing dog influence children's socio-emotional development and learning? A thematic analysis of parent perspectives. *The Psychology of Education Review*, 47(2), s. 57-60. doi:10.53841/bpsper.2023.47.2.57
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: the exercise of control*. W. H. Freeman and Company.
- Brelsford, V-L., Meints, K., Gee, N-R. & Pfeffer, K. (2017). Animal-Assisted Interventions in the Classroom - A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(7), s. 25.
 doi:10.3390/ijerph14070669
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32(7), s. 513-531. doi:10.1037/0003-066X.32.7.513
- Dahlén Granrud, M., Theander, K., Anderzèn-Carlsson, A. & Myhre Steffenak, A K. (2019). Experiences of interprofessional collaboration in a special school programme for adolescents who struggle with school life: an explorative study. *Journal of Interprofessional Care*, 33(6), s. 706–713.
 doi:10.1080/13561820.2019.1565755

Dahlgren, G. & Whitehead, M. (2021). The Dahlgren-Whitehead model of health determinants: 30 years on and still chasing rainbows. *Public Health*, 199, s. 20–24. doi:10.1016/j.puhe.2021.08.009

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4 uppl., Studentlitteratur.

Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K. & Kyngäs, H. (2014). Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness. *SAGE Open*, 4, s. 1–10. doi:10.1177/2158244014522633

Eriksson, A. & Dellve, L. (2020). Learning Processes as Key for Success in Workplace Health Promotion Interventions in Health Care. *Public Health*, 8, s. 1–10. doi:10.3389/fpubh.2020.576693

Folkhälsomyndigheten (u.å.). *Vem gör vad inom folkhälsoområdet*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vem-gor-vad/> [2024-05-28]

Folkhälsomyndigheten (2015). *Utbildningsnivå och hälsa – hur hänger de ihop?* (Artikel 15108).
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/ca6067606d8847f7945e922642853caf/utbildning-halsa-faktablad.pdf>

Folkhälsomyndigheten (2016). *Hur hänger olika skolfaktorer samman med ungdomars hälsa och välbefinnande i Sverige? Analyser på data från Skolbarns hälsovanor*. (Artikel 22110).
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/0f6b6441f9a346c5ba3711923780cbda/hur-hanger-olika-skolfaktorer-samman-ungdomars-halsa-valbefinnande-sverige.pdf>

Folkhälsomyndigheten (2021). *Miljöhälsorapport 2021 – Barns miljörelaterade hälsa*. (Artikel 20010). <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/m/miljohalsorapport-2021/?pub=88328>

Folkhälsomyndigheten (2022a). *Folkhälsopolitikens målområden. Målområde 2: Kunskaper, kompetenser och utbildning*. (Artikel 22098).
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/ac66aed74b6940f983b8049489e1cb98/folkhalsopolitikens-malomraden-malomrade-2-kunskaper-kompetenser-utbildning.pdf>

Folkhälsomyndigheten (2022b). *Hur hänger olika skolfaktorer samman med ungdomars hälsa och välbefinnande i Sverige? Analyser på data från Skolbarns hälsovanor*. (Artikel 22110).
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/0f6b6441f9a346c5ba3711923780cbda/hur-hanger-olika-skolfaktorer-samman-ungdomars-halsa-valbefinnande-sverige.pdf>

- Folkhälsomyndigheten (2022c). *Hälsans bestämningsfaktorer*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/sociala-bestamningsfaktorer/> [2024-05-28]
- Folkhälsomyndigheten (2023a). *Hur hänger livsvillkor och hälsa ihop?*
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsan-i-sverige/hur-hanger-livsvillkor-och-halsa-ihop/> [2024-05-07]
- Folkhälsomyndigheten (2023b). *Huvudsakliga resultat 2021/2022 för Skolbarns hälsovanor* (Artikel 22228). <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/s/skolbarns-halsovanor-i-sverige-2021-2022-nationella-resultat/>
- Folkhälsomyndigheten (2023d). *Tvärvärdiska områden som berör folkhälsa*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-styr-folkhalsopolitiken/tvarpolitiska-omraden/> [2024-05-07]
- Folkhälsomyndigheten (2024b). *Om folkhälsa*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/om-folkhalsa/> [2024-05-07]
- Gadolin, C., Larsman, P., Skyvell Nilsson, M., Pouserre, A. & Törner, M. (2022). How do healthcare unit managers promote nurses' perceived organizational support, and which working conditions enable them to do so? A mixed methods approach. *Scandinavian Journal of Psychology*, 63(6), s. 648-657. doi:10.1111/sjop.12851
- Giraudet, C., Liu, K., McElligott, A. & Cobb, M. (2022). Are children and dogs best friends? A scoping review to explore the positive and negative effects of child-dog interactions. *Peer J*, s. 1–47. doi:10.7717/peerj.14532
- Globala målen (2022a). *Mål 3: God hälsa och välbefinnande*.
<https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-3-halsa-och-valbefinnande/> [2024-05-07]
- Globala målen (2022b). *Mål 4: God utbildning för alla*.
<https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-4-god-utbildning-alla/> [2024-05-07]
- Graneheim, U.H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and mearsures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), s. 105–112. doi:10.1016/j.nedt.2003.10.001
- Green, J., Cross, R., Woodall, J. & Tones K. (2019). *Health promotion planning and strategies*. Sage.

Gädda, F., Hemberg, J. & Nyman Kurkiala, P. (2023). School health care and multiprofessional collaboration in compulsory school – teaching staff's perceptions. *Cogent Education*, 10(2), s. 1–18.
doi:10.1080/2331186X.2023.2241644

Hellberg, A. (2012). *Om minderårigas arbetsmiljö - Vägledning till arbetsmiljöverkets föreskrifter minderårigas arbetsmiljö, AFS 2012:3*. Arbetsmiljöverket

Hjörne, E. & Säljö, R. (2021). Slutord: En förstärkt elevhälsa och en hälsofrämjande skolutveckling i praktiken. I Hjörne, E. & Säljö, R. (red.) *En förstärkt elevhälsa och en hälsofrämjande skolutveckling. I teori och praktik*. Gleerups, s. 275–280.

Ingerman, Å. (2021). Fenomenografi. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Studentlitteratur. s. 187–206.

Jensen, M. (2016). *Lärande och lärandeteorier. Om den intentionella människan*. Studentlitteratur

Karlberg, M., Klang, N., Andersson, F., Hancock, K., Ferrer-Wreder, L., Kearney, C. & Rosaria Galanti, M. (2022). The Importance of School Pedagogical and Social Climate to Students' Unauthorized Absenteeism a Multilevel Study of 101 Swedish Schools. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 66(1), s. 88–104. doi:10.1080/00313831.2020.1833244

Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.) (2021). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Studentlitteratur.

Lago, L., Elvstrand, H., Antesten, B., Källman, J., Rydell, E., Vall, K. & Waldeck, A.-S. (2022). Ett gemensamt fokus: Att bygga kulturer för samverkan mellan förskoleklass, fritidshem och grundskola. *Nordisk tidsskrift för utdanning og praksis*, 16(2), s. 22–40. doi:10.23865/up.v16.3737

Leijnse, E. (2022). *I en annan klass. Ett reportage om skillnaderna i den svenska skolan*. Natur & Kultur.

Lidfors, L., Karlberg, S., Lindsjö, & Åsbjer, E. (2021). *Sociala tjänstehundar - användning, lagstiftning och djurvälstånd i mötet mellan hund och människa*. SLU Framtidens djur, natur och hälsas rapportserie (Rapport 9).
https://pub.epsilon.slu.se/26882/2/lidfors_et_al_220323.pdf

Löfstedt, P., Wiklander, L. & Corell, M. (2020). Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige under perioden 1985–2014? *Socialmedicinsk tidsskrift*, 97(5–6), s. 793–803.
https://lakartidningen.se/wpcontent/uploads/OldWebArticlePdf/1/13444/LKT0952s3510_3512.pdf

Maio, G. R., Haddock, G. & Verplanken, B. (2019). *The Psychology of Attitudes & Attitudes Change*. 3 uppl., SAGE Publications.

Meints, K., Brelsford, V, L., Dimolareva, M., Maréchal, L., Pennington, K., Rowan, E. & Gee, N, R. (2022). Can dogs reduce stress levels in school children? effects of dog-assisted interventions on salivary cortisol in children with and without special educational needs using randomized controlled trials. *PLoS ONE*, 17(6). s. 1–26. doi:10.1371/journal.pone.0269333

Mjöberg Tegnander, M. (2022). *Skolhunden som öppnar dörrar*.
<https://pedagog.malmo.se/artiklar/skolhunden-som-oppnar-dorrrar/> [24-01-10]

Myndigheten för arbetsmiljökunskap (2021). *Friskfaktorer på organisatorisk nivå som kan mätas och följas över tid*. <https://mynak.se/friskfaktorer-pa-organisatorisk-niva-som-kan-matas-och-foljas-over-tid/> [2024-05-07]

Nilstun, T. & Löfmark, R. (2009). Sjukvårdens metoder bör analyseras ur etiskt perspektiv. *Läkartidningen*. 106(52), s. 3510–3512.

Nyström, M. (2021). Hermeneutik. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Studentlitteratur. s. 231–256.

Patel, R. & Davidsson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 uppl., Studentlitteratur.

Prop. 1996/97:60. Prioriteringar inom hälso- och sjukvården

Rathmann, K., Herke, M., Heilmann, K., Kinnunen M. J., Rimpelä, A., Hurrelmann, K. & Richter, M. (2018). Perceived school climate, academic well-being and school-aged children's self-rated health: a mediator analysis. *European journal of public health*, 28(6), s. 1012–1018. doi:10.1093/eurpub/cky089

Regeringsbeslut U2019/01553/S (delvis), U2019/03786/S. Uppdrag till Statens skolverk om samverkan för bästa skola.
<https://www.regeringen.se/contentassets/0fc920eda8b546f18b05693c890218f7/updrag-till-statens-skolverk-om-samverkan-for-basta-skola-u201903786s/>

Samdal, O., Nutbeam, D., Wold, B., & Kannas, L. (1998). Achieving health and educational goals through schools—a study of the importance of the school climate and the students' satisfaction with school. *Health Education Research*, 13(3), s. 383-397. doi:10.1093/her/13.3.383

Sheehan, P., Sweeny, K., Rasmussen, B., Wils, A., Friedman, HS., Mahon, J., Patton, GC., Sawyer, SM., Howard, E., Symons, J., Stenberg, K., Chalasani, S., Maharaj, N., Reavley, N., Shi, H., Fridman, M., Welsh, A., Nsofor, E. & Laski, L. (2017). Building the foundations for sustainable development: a case for global investment in the capabilities of adolescents'. *The Lancet*, 390(10104), s. 1792–1806. doi:10.1016/S0140-6736(17)30872–3

SFS 2010:800. Skollag.

Skolinspektionen (2018). *Årsrapport 2017 - Strategier för kvalitet och helhet i utbildningen*. <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/regeringsrapporter/arsrapport/arsrapport-2017/arsrapport-skolinspektionen-2017.pdf>

Skolverket (2023a). *Avlasta lärare med lärarassistenter och andra kompetenser*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/leda-personal/avlasta-larare-med-lararassistenter-och-andra-kompletterande-kompetenser> [24-01-03]

Skolverket (2023b). *Extern samverkan för att tidigt möta barns och elevers behov*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/extern-samverkan-for-att-tidigt-mota-barns-och-elevers-behov> [24-01-02]

Skolverket (2023c). *Förbättra arbetsmiljön i skolan*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/vardegrund-och-arbetsmiljo/arbetsmiljon-i-skola-och-forskola> [2024-05-08]

Sparr, Å. & Ståhl, M. (2020). Ökad skolnärvaro, motivation och delaktighet - Hundassisterad pedagogik som metod för elever med hög skolfrånvaro. *Skolporten*. (3) <https://www.skolporten.se/app/uploads/2020/03/utveckla-skolan-nummer-32020.pdf>

Statens medicinsk-etiska råd (u.å.). *Några medicinsk-etiska begrepp*. <https://smer.se/etik/nagra-medicinsk-etiska-begrepp/> [2024-05-07]

Stendahl, E. & Lindfors, L. (2022). Djur i skolan kräver tanke och planering. *Tidskriften Elevhälsa*, (4). <https://www.tidskriftenelevhalsa.se/4-2022/djur-i-skolan-kraver-tanke-och-planering>

Svensson, M., Berlin, M., Ginsberg, Y., Barnevik Olsson, M., State, M. & Salmi, P. (2020). Depressioner och ångestsyndrom bland barn och unga förknippade med långsiktiga konsekvenser – En nationell registerstudie. *Socialmedicinsk tidskrift*, 97(5–6), s. 771–782.

Uvnäs-Moberg, K & Petersson, M. (2024). Oxytocin – biokemisk länk för mänskliga relationer. *Läkartidningen*, 101(35), s. 2634–2639. <https://lakartidningen.se/wp-content/uploads/OldPdfFiles/2004/29012.pdf>

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet

Von Knorring, A.-L. (2012). *Psykisk ohälsa hos barn och ungdomar*. Studentlitteratur.

Wide, U. & Hakeberg, M. (2021). Individuella intervjuer. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Studentlitteratur, s. 77–94.

Wolgast, A. & Fischer, N. (2017). You are not alone: colleague support and goal-oriented cooperation as resources to reduce teachers' stress. *Social Psychology of Education*, 20, s. 97–114. doi:10.1007/s11218-017-9366-1

World Health Organization (2024). *Konstitution*.
<https://www.who.int/about/accountability/governance/constitution> [2024-05-29]

Zents, C., Fisk, A. & Lauback, C. (2017). Paws for Intervention: Perceptions about the use of dogs in schools. *Journal of Creativity in Mental Health*, 12(1), s. 82-98. doi:10.1080/15401383.2016.1189371

Öqvist, O. (2018). *Systemteori i praktiken. Konsten att lösa problem och nå resultat*. Gothia fortbildning.

Bilaga 1. Informationsbrev till deltagare

Informationsbrev - skolpersonal

Hej!

Vi är tre studenter från Högskolan i Kristianstad som går termin sex på det Folkhälsovetenskapliga programmet och ska nu genomföra vårt examensarbete, som handlar om olika attityder till att samarbeta med socialt tjänstehundsteam i skolan. Syftet med studien är att undersöka och tolka olika attityder hos skolpersonal om samverkan med insatsen av socialt tjänstehundsteam i skolan. I det här informationsbrevet får du veta vad det innebär att delta i studien.

Du tillfrågas om att delta i studien eftersom du arbetar inom skola och vi undrar om du vill delta i en enskild intervju och ge dina tankar och åsikter kring socialt tjänstehundsteam i skolan.

Intervjun genomförs i första hand vecka 13, men du får gärna komma med önskemål om tider som passar dig bäst, både före och efter.

Intervjun genomförs via Zoom eller Teams och förväntas ta mellan 30-60 minuter. Vi kommer att spela in intervjun och senare transkribera den (omvandla den till text) för att kunna analysera alla intervjuer till ett sammanlagt resultat.

Ditt deltagande är helt frivilligt, och du kan när som helst välja att avbryta din medverkan. Om du väljer att inte delta eller om du bestämmer dig för att avbryta, behöver du inte ange någon specifik anledning. Om du vill avbryta ditt deltagande under studiens gång kan du enkelt kontakta oss (se kontaktinformation nedan).

Intervjudata som spelas in kommer att förvaras på ett säkert sätt och endast de som är behöriga (studenter och handledare) har tillgång till datamaterialet. Datamaterialet kommer att sparas till det att examensarbetet är avslutat och kommer sedan att förstöras. Ditt namn eller någon annan information som kan användas för att identifiera dig kommer inte att ingå i resultatet. All insamlad intervjudata kommer att analyseras på gruppnivå och ge ett sammanslaget resultat som kommer att redovisas i examensarbetet.

Ansvarig för dina personuppgifter är Högskolan Kristianstad. Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt få ta del av de uppgifter om dig som hanteras i studien, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta ansvariga för studien. Dataskyddsombud nås på dataskyddsombud@hkr.se. Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att lämna in klagomål till Integritetsskydd Myndigheten, som är tillsynsmyndighet.

För att ge ditt samtycke till att delta i studien ber vi dig att skriva ut samtyckesblanketten (se bilaga) och skriva på den, ta ett foto av samtycket och mejla till någon av de studieansvariga nedan: Matilda, Marie eller Sara, alternativt författa ett eget liknande samtycke i mejl till någon av oss ansvariga. Samtycke kan också ges muntligt i samband med intervjuens genomförande om du hellre vill det.

När examensarbetet är godkänt, så kommer det att publiceras på Högskolan Kristianstads forskningsportal PURE. För åtkomst kan du skriva din mejladress på samtyckesblanketten och vi kommer informera dig om när studien är publicerad.

Om du har några frågor eller funderingar är du välkommen att kontakta oss. Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar

Matilda Ämström, student på Folkhälsovetenskapliga programmet.

Tel: 070-99 16 177 Mejl: matilda.amstrom0016@stud.hkr.se

Marie Larsson, student på Folkhälsovetenskapliga programmet.

Tel: 0708-768 238 Mejl: marie.larsson0459@stud.hkr.se

Sara Rigbo, student på Folkhälsovetenskapliga programmet.

Tel: 0709-429 711 Mejl: sara.rigbo0033@stud.hkr.se

Johanna Bergman, handledare och doktorand i vårdvetenskap.

Tel: 044-25 03 836 Mejl: johanna.bergman@hkr.se

Bilaga 2. Samtycke till att delta i studien

Samtyckesblankett - skolpersonal

- Jag har tagit del av information om studien Attityder kring samverkan med socialt tjänstehundsteam. En kvalitativ studie med skolpersonal. Informationen är skriftlig och jag får behålla den.
- Jag har fått möjlighet att ställa frågor angående studien och fått mina frågor besvarade.
- Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag när som, utan närmare förklaring, kan avbryta min medverkan.

Jag lämnar härmed mitt samtycke till att delta i studien.

Datum: _____

Namnunderskrift: _____

Namnförtydligande: _____

Detta samtycke kan skrivas på och mejlas tillbaka eller fotas av och skickas till någon av nedan:

Matilda Ämström, student på Folkhälsovetenskapliga programmet.

Mejl: matilda.amstrom0016@stud.hkr.se

Marie Larsson, student på Folkhälsovetenskapliga programmet.

Mejl: marie.larsson0459@stud.hkr.se

Sara Rigbo, student på Folkhälsovetenskapliga programmet.

Mejl: sara.rigbo0033@stud.hkr.se

Bilaga 3. Intervjuguide

Intervjuguide

Inledning:

Kan du berätta lite om dig själv i relation till din yrkesroll?

- Hur länge har du arbetat som...?
- Har arbetat på fler skolor än den här?
- *Vilka årskurser/åldersgrupper arbetar du med?*
- Vad är det första du tänker på om jag säger samverkan?
- Vad är det första du tänker på om jag säger social tjänstehund?

Erfarenhet:

Berätta om dina egna erfarenheter av att samverka med sociala tjänstehundar i skolmiljön.

- *Vilka åldersgrupper har varit involverade med social tjänstehund på din skola?*
- *Kan du berätta mer om hur du sett att elever har påverkats av en sådan insats? På vilka olika sätt?*
- *Vad skulle du säga är den största vinsten för den enskilda eleven?*
- *Vad skulle du säga är den största vinsten för dig som skolpersonal?*
- *Har du några negativa erfarenheter? Vilka då?*

Samverkan:

Vilka möjligheter eller hinder ser du för samverkan med sociala tjänstehundar i undervisningen för att möta olika behov hos eleverna?

- *Har samarbetet med social tjänstehund påverkat på annat sätt än dess syfte?*

Vilken inverkan har samverkan med socialt tjänstehundsteam haft på arbetsplatsen i stort?

Berätta om de utmaningar, så som du ser på det, gällande att samverka med sociala tjänstehundar?

Har ni fått någon form av utbildning gällande samverkan med sociala tjänstehundar?

- *Hur har den sett ut? Om nej: Är det något du önskar ni skulle erbjudits?*

Attityder:

Med de erfarenheter du har med dig om hund i skolan, vad tänker och känner du kring en sådan insats?

- *Har du någon särskild situation eller händelse som du kan berätta om?*
- *Skulle du säga att det är övervägande positivt eller negativt? Vad beror det på?*
- *Påverkade den din arbetssituation på något sätt? Hur?*
- *Hur är inställningen i kollegiet?*
- *Hur är inställningen hos andra elevers?*

Attitydens utveckling över tid:

Om du tänker efter, har din inställning till hund i skolmiljö förändrats över tid?
Varför tror du att det är så?

-Vill du dela med dig av någon specifik händelse som du tror kan ha påverkat dig?

- Hur ser du på möjligheterna framåt om samverkan med socialt tjänstehundsteam i större utsträckning? Vilka effekter skulle det kunna få?

Påverkan vid beslut:

På vilket sätt tror du att skolpersonalens erfarenheter kan påverka skolledningens beslut angående samverkan för sociala tjänstehundar på skolan?

Vilken inställning anser du att skolledningen har till samverkan med sociala tjänstehundar?

Främjande samverkan:

Hur ser du på framtiden för samverkan med socialt tjänstehundsteam och vilka förbättringar eller förändringar skulle du vilja se införas?

Avslutning

Är det något du skulle vilja tillägga som vi inte har pratat om?

Tack för att du ville vara med i vår studie!